

İŞGÜCÜ PİYASASI NORMALE DÖNÜYOR

Seyfettin Gürsel* Gökçe Uysal** ve Ayşenur Acar***

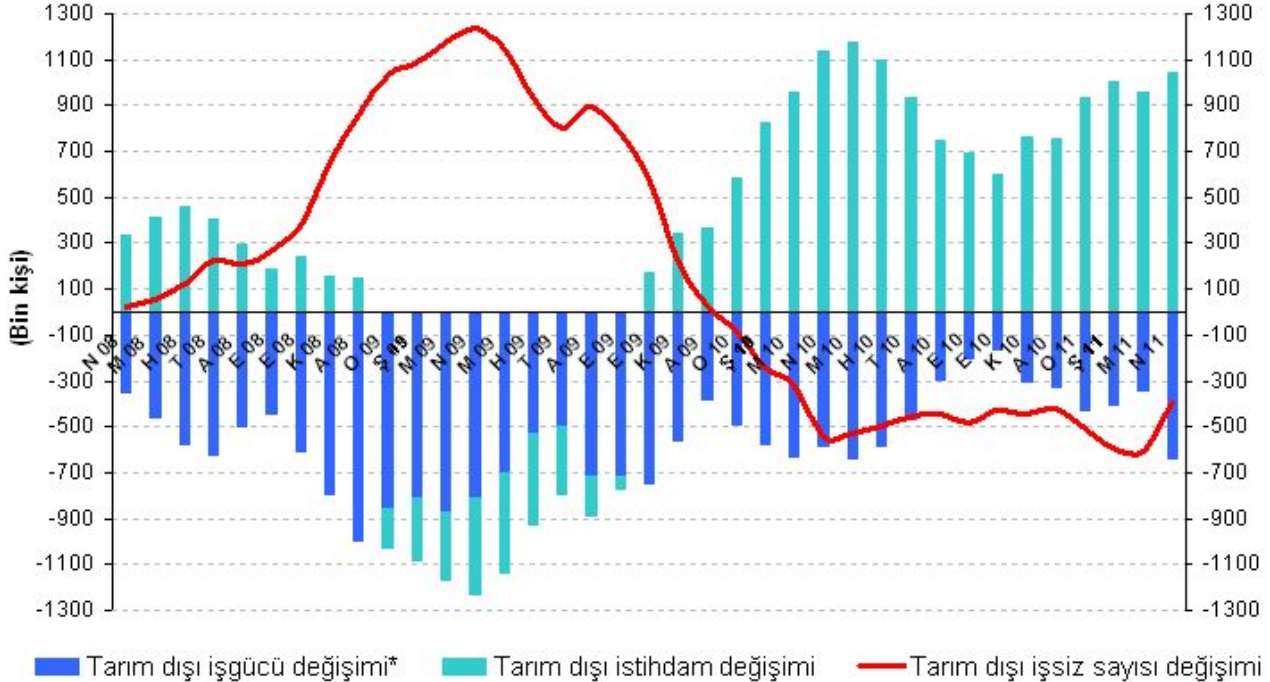
Yönetici Özeti

TÜİK tarafından açıklanan Nisan 2011 dönemi verilerine göre tarım dışı istihdam bir önceki senenin aynı dönemine göre 1 milyon 43 bin kişi artmış, tarım dışı işsizlik oranı da yüzde 14,9'dan yüzde 12,5 seviyesine düşmüştür. Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise tarım dışı istihdam 17 milyon 808 bine yükselmiş, buna paralel olarak tarım dışı işsizlik oranı Mart dönemine kıyasla değişmeyerek yüzde 12,9 seviyesinde kalmıştır. Bu dönemde tarım dışı istihdam seviyesinin arttığı ancak uzun dönem trendine dönme emaresi gösteren işgücünün yüksek artışı sonucu işsizlik oranında az da olsa yükselme olmuştur. Tarım dışı istihdam artışının büyük bölümü hizmetler sektöründeki gelişmelerden kaynaklanmıştır.

Tarım dışı istihdam artışı güçlü büyümeye paralel

TÜİK'in 15 Temmuz'da açıkladığı işgücü verilerine göre Nisan döneminde (Mart – Nisan - Mayıs) istihdam 23 milyon 955 bin, tarım dışı istihdam ise 17 milyon 925 bin seviyesinde bulunuyor. Ham işgücü verilerine bakıldığında Nisan döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre tarım dışı işgücü 648 bin (yüzde 3,3), tarım dışı istihdam 1 milyon 43 bin kişi (yüzde 6,2) artmış, tarım dışı işsizlik oranı da yüzde 14,9'den yüzde 12,5 seviyesine gerilemiştir (Şekil 1).

Şekil 1 Tarım dışı işgücü ve tarım dışı istihdamın, tarım dışı işsiz sayısı değişimine etkisi (yıllık)

* İşgücündeki artış işsiz sayısını artırıcı etki yaptığından iş gücündeki artış negatif ile gösterilmiştir

Kaynak: TÜİK, Betam

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Nisan döneminde Mart dönemiyle kıyaslandığında tarım dışı işgücü 198 bin artarak 20 milyon 451 bin seviyesine yükselmiştir. Tarım dışı istihdam ise 143 bin artarak 17

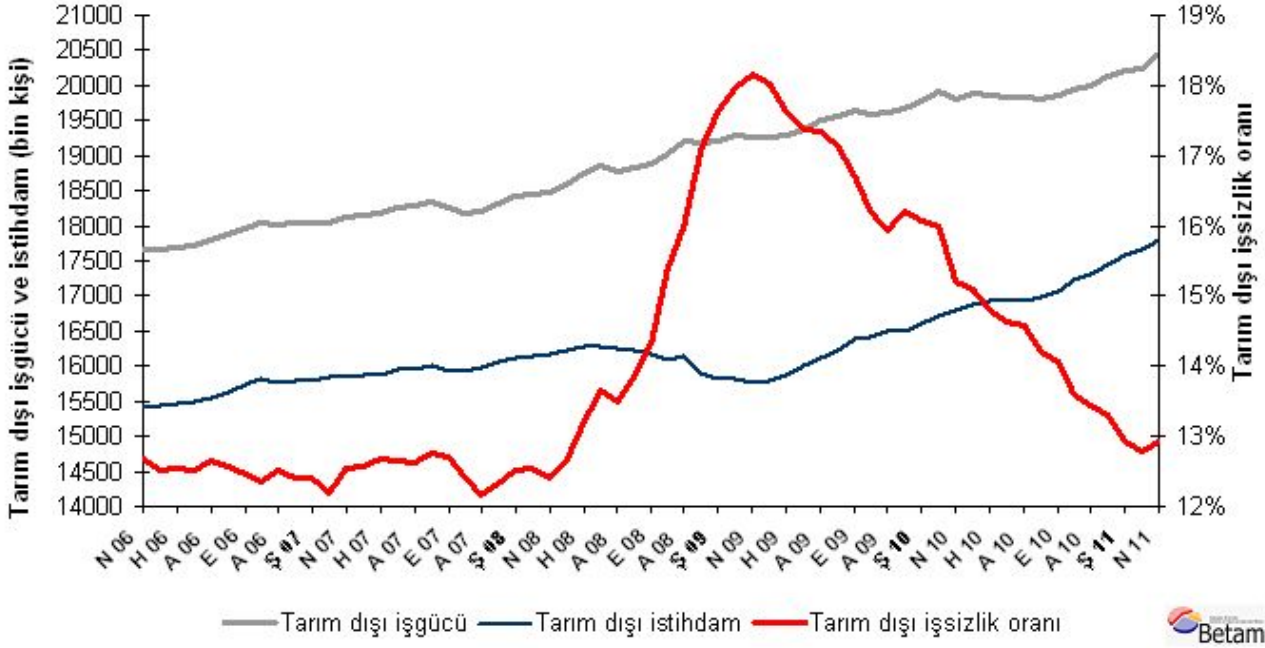
* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@bahcesehir.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Gökçe Uysal, Betam, Direktör Yardımcısı, gokce.uysal@bahcesehir.edu.tr

*** Ayşenur Acar, Betam, Araştırma Görevlisi, aysenur.acar@bahcesehir.edu.tr

milyon 808 bin olmuştur. Bu gelişmeler sonucunda tarım dışı işsiz sayısı 55 bin artmış, mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 12,9'a yükselmiştir (Şekil 2). Bu dönemde nispeten hızlı olan tarım dışı istihdam artışı, trendine dönen tarım dışı işgücü artışı karşısında yetersiz kalmıştır. Yaklaşık 6 aydır trendin altında artmakta olan tarım dışı işgücü, bu dönemde tekrar yıllıklandırılmış olarak 600 bin civarında bir artış göstermiştir.

Şekil 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

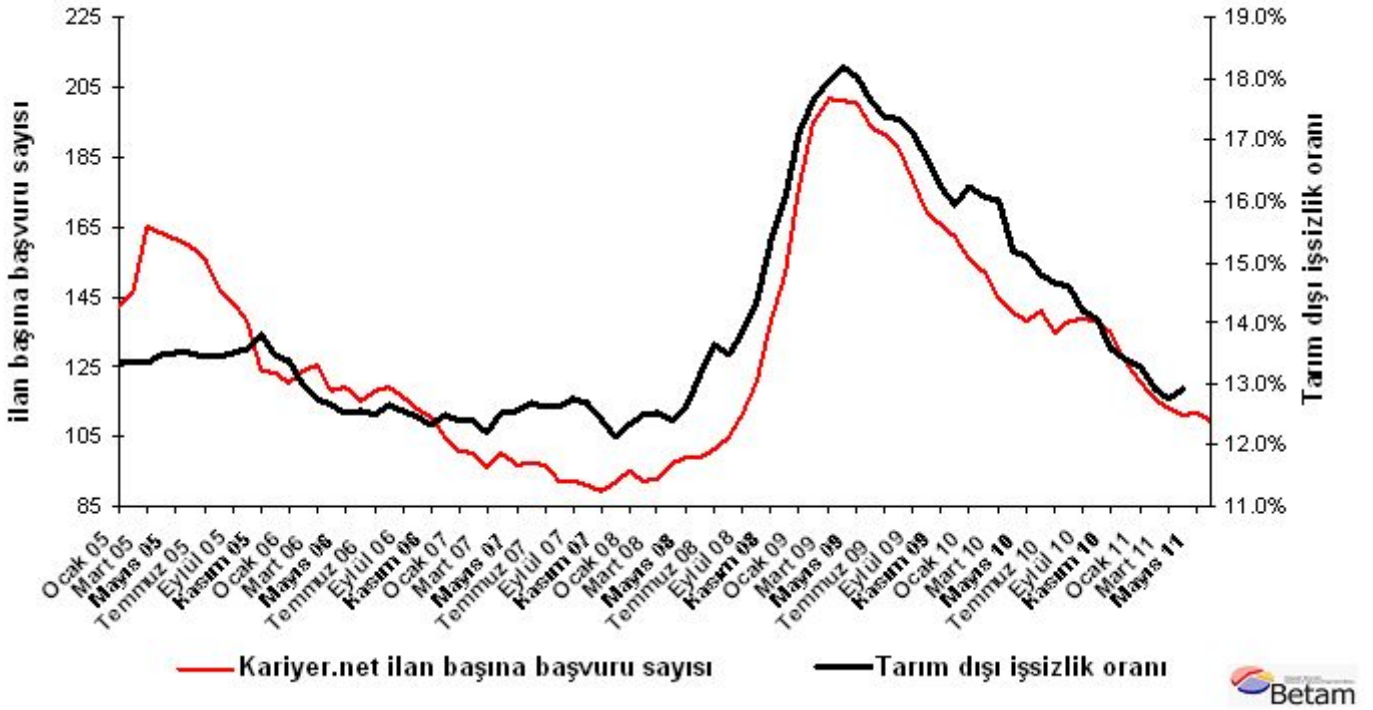
Kariyer.net verilerine göre tarım dışı işsizlikteki düşüş yavaşlayacak

Betam Nisan ayı işgücü piyasası araştırma notundan başlayarak Kariyer.net tarafından sağlanan ve işgücü piyasasının seyrine dair bilgi içeren yeni bir seriyi analizlerine dahil etmişti. Bu seri Kariyer.net internet sitesinde açık bulunan iş pozisyonu başına yapılan başvuru sayısını göstermektedir.¹ İlan başına yapılan başvuru sayısı iş arayan kişilerle açık iş pozisyonları arasındaki dengeyi göstermesi açısından işsizliğin seyrine ilgili ipuçları sağlayabilecek niteliktedir. İlan başına başvuru sayısının azalması bir yandan münhal işlerin artmasına diğer yandan da başvuru sayısının azalmasına bağlıdır. Münhal işlerin artması büyümenin hızlanmasına bağlanırken, başvuruların azalması iş arayan sayısının azalmasına bağlı olacaktır. Şekil 3'te mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ile Kariyer.net tarafından sağlanan ilan başına yapılan başvuru sayısının mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış hali gösterilmektedir. Bu iki serinin oldukça uyumlu olduğu açıkça görülmekte, serilerin korelasyonu neredeyse yüzde 90 seviyesine erişmektedir.

Kariyer.net tarafından açıklanan aylık açık ilan başına yapılan başvuru sayısında Nisan ve Mayıs aylarında gözlemlenen yatay seyir eğilimi Haziran ayında da devam etmektedir. Bu durum işsizlikteki artışın önümüzdeki dönemde (Mayıs 2011) zayıf da olsa devam edebileceğine işaret etmektedir.

¹ İlan başına başvuru sayısı = Toplam başvuru sayısı / Toplam açık ilan sayısı. Bu seri hem mevsim hem takvim etkilerinden arındırılmıştır.

Şekil 3 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ve ilan başına başvuru sayısı

Kaynak: Kariyer.net, TÜİK, Betam

Sanayi istihdamında yavaşlama, hizmetlerde artış

Mevsim etkilerinden arındırılmış rakamlara göre Nisan 2011 döneminde sanayi istihdamında sadece 16 binlik bir artış kaydedilmiştir (Ek 1 Tablo 2, Ek 2 Şekil 4).² Bu yavaşlama sanayi üretim endeksindeki düşümlere paraleldir. Bu dönemde tarım dışı istihdam artışının ana kaynağı hizmetler sektöründeki 97 binlik artıştır. Buna karşın tarım istihdamı 91 bin azalmıştır. Bu rakam Temmuz 2010 döneminden beri kaydedilen ilk düşüştür.

² Sektörel istihdam serileri teker teker mevsim etkilerinden arındırılmaktadır. Dolayısıyla sektörel istihdam rakamlarının toplamı, mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamından farklı olabilmektedir. Aradaki fark mevsim etkilerinden arındırma prosedürünün lineer olmamasından kaynaklanmaktadır.

EK 1: Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi)

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Mart 08	18448	16133	2315	12.5%			
Nisan 08	18468	16178	2290	12.4%	20	45	-25
Mayıs 08	18590	16237	2354	12.7%	122	59	63
Haziran 08	18754	16279	2475	13.2%	164	43	121
Temmuz 08	18863	16287	2577	13.7%	109	7	102
Ağustos 08	18785	16251	2534	13.5%	-79	-36	-43
Eylül 08	18827	16216	2611	13.9%	43	-35	77
Ekim 08	18889	16175	2714	14.4%	62	-41	103
Kasım 08	19006	16088	2918	15.4%	117	-87	204
Aralık 08	19211	16134	3077	16.0%	205	46	159
Ocak 09	19172	15893	3279	17.1%	-39	-242	202
Şubat 09	19212	15824	3388	17.6%	40	-69	109
Mart 09	19286	15822	3463	18.0%	74	-1	75
Nisan 09	19256	15757	3499	18.2%	-29	-65	36
Mayıs 09	19271	15796	3474	18.0%	14	39	-25
Haziran 09	19282	15884	3399	17.6%	12	88	-76
Temmuz 09	19369	16006	3363	17.4%	87	122	-35
Ağustos 09	19512	16128	3384	17.3%	142	122	21
Eylül 09	19562	16213	3348	17.1%	50	85	-36
Ekim 09	19657	16375	3282	16.7%	95	162	-67
Kasım 09	19599	16422	3177	16.2%	-58	47	-105
Aralık 09	19627	16499	3127	15.9%	28	77	-49
Ocak 10	19680	16488	3191	16.2%	53	-11	64
Şubat 10	19787	16608	3179	16.1%	107	120	-13
Mart 10	19904	16723	3182	16.0%	117	114	3
Nisan 10	19819	16808	3012	15.2%	-85	85	-170
Mayıs 10	19885	16884	3001	15.1%	66	76	-10
Haziran 10	19860	16923	2936	14.8%	-26	39	-65
Temmuz 10	19842	16937	2905	14.6%	-17	14	-31
Ağustos 10	19821	16930	2891	14.6%	-22	-7	-15
Eylül 10	19797	16987	2810	14.2%	-24	57	-81
Ekim 10	19849	17056	2793	14.1%	52	69	-17
Kasım 10	19932	17223	2709	13.6%	83	167	-84
Aralık 10	19984	17300	2684	13.4%	52	77	-25
Ocak 11	20121	17445	2676	13.3%	138	145	-8
Şubat 11	20202	17590	2612	12.9%	81	145	-65
Mart 11	20253	17665	2588	12.8%	51	75	-24
Nisan 11	20451	17808	2643	12.9%	198	143	55

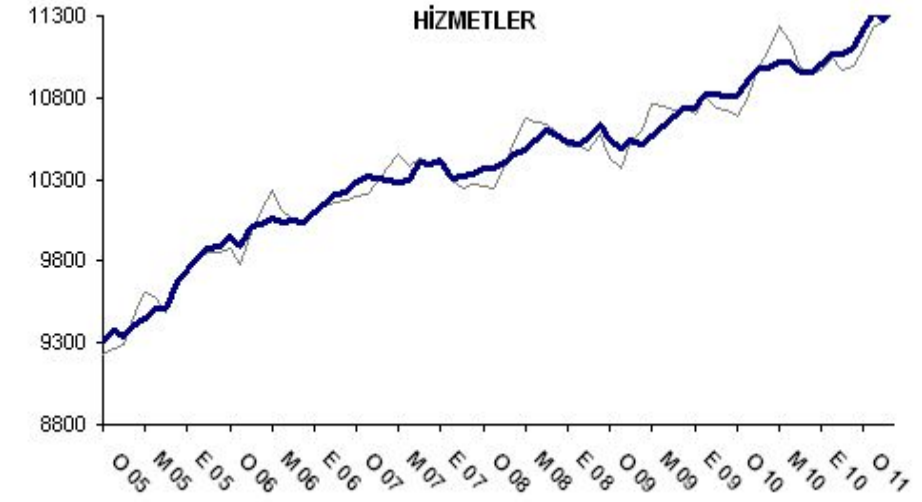
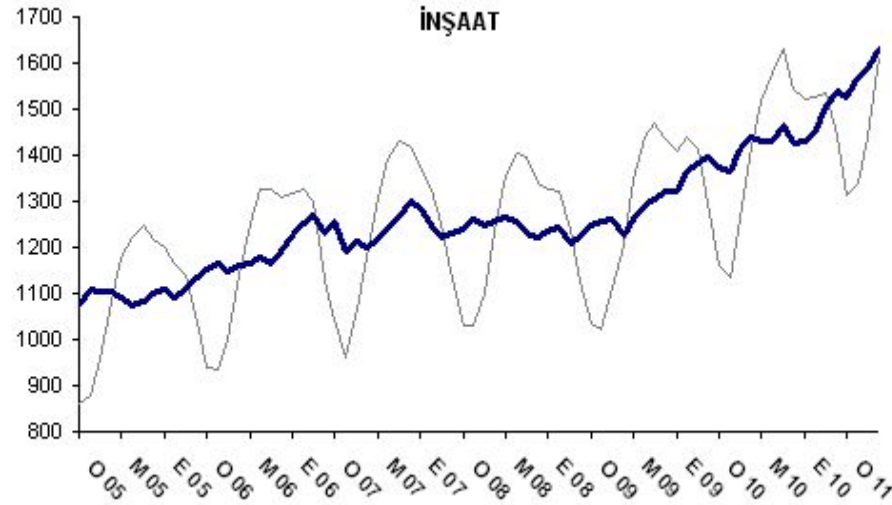
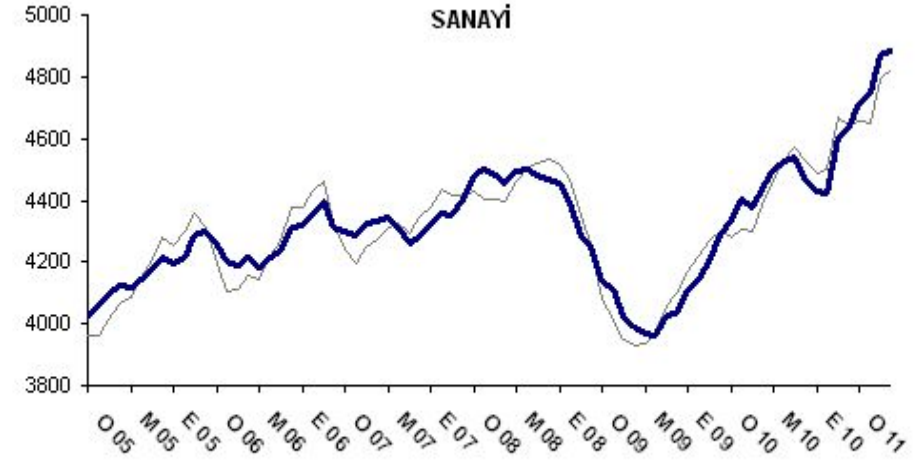
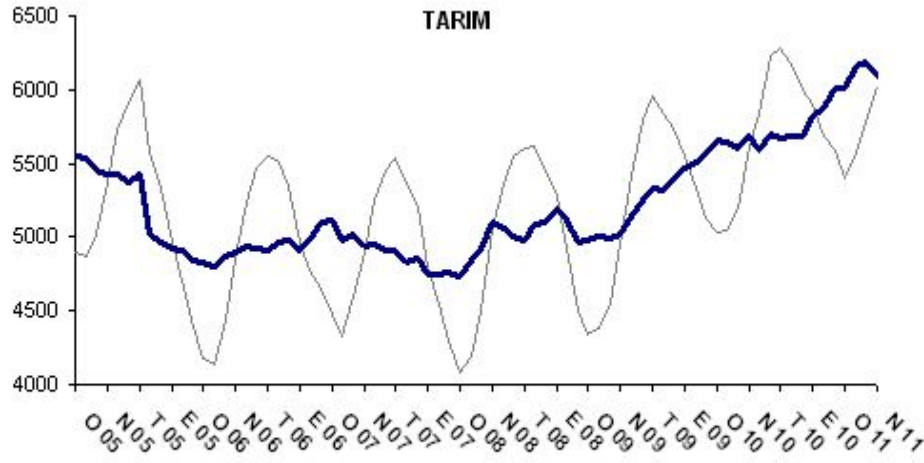
Kaynak: TÜİK, Betam

EK 1: Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi)

	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Aylık değişimler			
					Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Mart 08	4923	4483	1249	10410				
Nisan 08	5100	4457	1256	10453	177	-25	7	43
Mayıs 08	5064	4497	1267	10484	-36	39	10	31
Haziran 08	5002	4502	1255	10543	-62	5	-12	59
Temmuz 08	4977	4483	1231	10600	-25	-18	-24	57
Ağustos 08	5090	4469	1221	10568	112	-14	-9	-32
Eylül 08	5100	4457	1235	10524	11	-12	14	-44
Ekim 08	5191	4392	1245	10519	91	-65	10	-5
Kasım 08	5119	4286	1207	10556	-72	-106	-38	38
Aralık 08	4961	4247	1222	10642	-159	-39	15	86
Ocak 09	4978	4136	1248	10545	18	-111	26	-97
Şubat 09	5011	4110	1255	10486	33	-25	7	-59
Mart 09	4990	4028	1260	10546	-22	-82	5	60
Nisan 09	5013	3988	1227	10518	23	-39	-33	-27
Mayıs 09	5145	3968	1262	10566	132	-20	34	47
Haziran 09	5245	3964	1291	10632	101	-4	29	66
Temmuz 09	5334	4028	1306	10687	89	63	16	55
Ağustos 09	5323	4034	1320	10738	-11	6	13	51
Eylül 09	5404	4110	1320	10731	81	76	0	-7
Ekim 09	5464	4145	1363	10823	60	35	44	91
Kasım 09	5513	4200	1383	10823	49	55	19	0
Aralık 09	5562	4288	1394	10811	49	88	11	-12
Ocak 10	5662	4337	1374	10808	100	49	-20	-3
Şubat 10	5643	4402	1365	10891	-19	64	-9	83
Mart 10	5609	4379	1411	10987	-34	-22	46	96
Nisan 10	5679	4438	1439	10976	70	58	29	-10
Mayıs 10	5584	4502	1428	11021	-95	64	-11	45
Haziran 10	5697	4526	1432	11014	113	24	3	-8
Temmuz 10	5674	4539	1467	10954	-23	14	35	-60
Ağustos 10	5680	4463	1427	10961	6	-76	-40	7
Eylül 10	5685	4432	1430	11008	5	-31	3	47
Ekim 10	5823	4422	1450	11066	138	-10	19	58
Kasım 10	5870	4605	1506	11066	47	183	56	0
Aralık 10	6008	4630	1538	11098	138	25	32	32
Ocak 11	6015	4713	1526	11217	7	83	-12	118
Şubat 11	6156	4746	1570	11330	140	33	44	114
Mart 11	6182	4868	1588	11272	27	122	18	-58
Nisan 11	6091	4884	1632	11369	-91	16	44	97

Kaynak: TÜİK, Betam

EK 2: Şekil 4 Sektörlerin istihdam değişimi (bin kişi)³

Kaynak: TÜİK, Betam

³ Gri renkle gösterilen seriler ham istihdam rakamlarını, lacivert seriler ise mevsim etkilerinden arındırılmış serileri temsil etmektedir.